

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**Міжнародна науково-практична конференція
«Перспективи розвитку суспільно-гуманітарних наук
в умовах євро інтеграції»**

11-12 квітня 2024 року

Біла Церква
2024

ЗМІСТ

Секція 1 Нові парадигми та напрямки досліджень філософських, політологічних, історичних наук у світовому просторі

Мельник Л.М. Феномен війни і миру у філософських поглядах Томаса Гоббса.....	6
Пасічник Н.С. Деколонізація та дерусифікація – головні тренди політики пам'яті на сучасному етапі.....	8
Грек І.М. Поняття «грумада» у працях Михайла Павлика.....	14
Ордіна Л.Л. Проблеми соціокультурної адаптації особистості в умовах російсько-української війни.....	16
Горкава В.В., Баштанник О.В. Аналіз ролі жінок у політиці та в інституціях влади на прикладі сучасної України.....	19
Росавіцький О.О. Парадигма історії, як виклик сьогоденню.....	23
Фесенко Г.Г. Ландшафт голокосту: актуальні підходи дослідження.....	26

Секція 2 Тенденції та сучасні виклики галузевих юридичних наук та правових практик в умовах євро інтеграції

Ковальчук І.В. Процес глобалізації як фактор становлення політико-правової свідомості особистості.....	30
Бровко Н.І. До питання євроінтеграційних процесів побудови громадянського суспільства в Україні.....	33
Тимошук О.Г. Правове регулювання та розвиток суспільства: забезпечення захисту прав і свобод громадян в Україні в умовах євроінтеграції.....	37
Терещук М.М. Конституційно-правовий статус Президента в парламентсько-президентських республіках Європи.....	40
Линник Т.В. Проблеми нормотворчої техніки в Україні.....	43
Добренька Н.В. Практичні та теоретичні аспекти інформаційної війни в Україні.....	47
Баштанник О.В. The concept of state capacity in modern scientific discourse of governing.....	51
Поляруш-Сафроненко С.О. Конституційні права дітей-жителів об'єднаних територіальних громад в період військової агресії та гарантії їх реалізації.....	54
Скороход О.В., Домбровська О.В. Інформатизація місцевого самоврядування як засіб прискорення подолання наслідків російської агресії.....	59
Макарчук В.В. Використання правоохоронними органами технічних засобів для здійснення спостереження з метою забезпечення національної безпеки і оборони.....	64
Сокиринська О.А. Застосування норм міжнародного гуманітарного права під час «нових» конфліктів.....	67
Prisac A.V. Definition of general competence in the legal literature of Romania.....	70
Сидоренко В.В. Окремі проблемні аспекти реалізації права на екстрену медичну допомогу в умовах адаптації національного законодавства до стандартів ЄС.....	74
Ломакіна І.Ю. Соціальна політика в гуманітарному знанні Європи і соціальний вимір європейської інтеграції : остання третина ХХ ст.	78
Пахомова А.О. Світовий досвід розвитку системи комерціалізації технологій в університетах.....	82
Кашинцева О.Ю. Інтелектуальна власність в Україні: виклики війни, перспективи членства в ЄС та НАТО.....	85
Яковець І.С. Роль ТРІПС плюс у доступі до лікування.....	90
Чомахашвілі О.Ш. Фармацевтична незалежність України: ретроспективний огляд.....	95
Пономарьова О.О. Деякі аспекти захисту конфіденційної інформації сенситивних груп пацієнтів у клінічних випробуваннях.....	98

2. Савчин М. Конституціоналізм і війна. *Український часопис конституційного права*, 2022, № 2, С. 3-14. URL: <https://doi.org/10.30970/jcl.2.2022.1> (дата звернення: 02.03.2024).

3. Савчин М. Юридичні інструменти забезпечення національних інтересів та міжнародне співробітництво у сфері економіки. *Український часопис конституційного права*, 2021, № 4, С. 53-64 URL: <https://doi.org/10.30970/jcl.4.2021.4> (дата звернення: 02.03.2024).

УДК 352

КОНСТИТУЦІЙНІ ПРАВА ДІТЕЙ-ЖИТЕЛІВ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В ПЕРІОД ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ ТА ГАРАНТІЇ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ

Поляруш-Сафроненко С. О.,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін

Білоцерківський національний аграрний університет,

м. Біла Церква, Україна

Анотація. Конституційні права і свободи дітей – жителів об'єднаних територіальних громад забезпечуються державою і її органами та публічними органами держави на місцях і органами місцевого самоврядування. Забезпечення прав і свобод дітей в умовах війни в Україні здійснюється шляхом створення сприятливих умов щодо їх реалізації, охорони від правопорушень, захисту та участі у поновленні порушеного права. В процесі дослідження слід для досягнення поставленої мети вирішити такі завдання: а) проаналізувати останні наукові праці з проблем забезпечення об'єднаними територіальними громадами конституційних прав і свобод їх жителів; б) запропонувати поняття та зміст забезпечення об'єднаними територіальними громадами конституційних прав і свобод дітей; в) охарактеризувати забезпечення об'єднаними територіальними громадами окремих конституційних прав і свобод дітей в умовах війни в Україні; г) дати висновки і рекомендації щодо предмету дослідження.

Ключові слова: права дітей, конституційні права, об'єднані територіальні громади.

З метою з'ясування поняття та змісту забезпечення об'єднаними територіальними громадами конституційних прав і свобод дітей в умовах війни в Україні проаналізуємо останні наукові праці з проблем забезпечення об'єднаними територіальними громадами конституційних прав і свобод їх жителів, що досліджувалися такими авторами: Я. Аргат, І.Волошина, С. Дятленко, Я. Журавель, А. Олійник, Ю. Оніщик, С. Поляруш-Сафроненко, А. Ткачук, О. Ткачук, А. Шевченко та ін.

Так, Я. Аргат розуміє право людини на життя як сумарне суб'єктивне право, що припускає передбачену для індивіда нормами об'єктивного права міру можливої поведінки по користуванню життям як соціальним благом в цілях підтримки свого біологічного існування і саморозвитку особистості, здійснювану індивідом за допомогою його власних фактичних і юридичних дій, включаючи вимоги до інших суб'єктів права, крім держави, а також забезпеченим з боку держави і суспільства абсолютним обов'язком щодо збереження, охорони і забезпечення гідного життя. У структуру права людини на життя включаються такі найважливіші елементи як: право на фізичне існування (особиста недоторканність і охорона здоров'я людини); право на індивідуальність та ідентичність особистості (національно-культурну, світоглядну, релігійну, статеву) [1, с. 345-346].

Отже, у зміст конституційного права на життя людини (включаючи і дитину) Я. Аргат включає право: а) на фізичне існування, особисту недоторканність, охорону здоров'я; б) на індивідуальність та ідентичність особистості (національно-культурну, світоглядну, релігійну, статеву).

І. Волошина в своєму дисертаційному дослідженні підкреслює, що складні соціально-економічні та політичні умови існування українського суспільства (включаючи і війну) справили свій негативний вплив на правове становище дітей в Україні. Національне законодавство визначає різні категорії дітей: неповнолітні, малолітні, підлітки, новонароджені тощо. Під конституційно-правовим статусом дитини вона розуміє юридично закріплене

становище дитини в суспільстві та державі, яке регулюється та охороняється системою норм і принципів права, що викладаються в Конституції України, міжнародних та інших конституційно-правових актах. До елементів конституційно-правового статусу дитини вона відносить: 1) правосуб'єктність; 2) принципи; 3) права, свободи та обов'язки; 4) гарантії їх реалізації. І. Волошина робить висновок, що захист конституційно-правового статусу дитини – це комплексна та послідовна система заходів нормативного та інституційного характеру, які застосовуються для забезпечення ефективної його реалізації, шляхом усунення усього того, що може негативно позначатися на дитині, встановлення об'єктивної істини у справах про порушення статусу дитини, осіб, що їх скоїли, та виконання щодо них покарань [2].

Отже, на думку І. Волошиної, права, свободи та обов'язки дитини та гарантії їх реалізації є центральними елементами конституційно-правового статусу дитини в Україні.

Так, Я. Журавель та Ю. Оніщик до конституційних соціальних прав особи (включаючи дітей), які реалізуються ОТГ, відносять право на страйк, соціальний захист, на житло, достатній життєвий рівень, на охорону здоров'я, медичну допомогу. ОТГ мають повноваження щодо реалізації конституційних прав (включаючи права дитини), які можна поділити на власні та делеговані. Діяльність ОТГ щодо забезпечення соціальних прав людини може здійснюватися за такими напрямками: 1) створення умов для реалізації цих прав (нормативних, організаційних); 2) надання громадянам певних соціальних благ; 3) контроль за використанням соціальних благ жителів ОТГ (включаючи дітей) [3, с. 214].

Отже, Я. Журавель та Ю. Оніщик вважають, що ОТГ забезпечує права дітей шляхом створення сприятливих умов для реалізації, надання відповідних благ та контролю за їх використанням.

А. Олійник одним із напрямів удосконалення діяльності місцевого самоврядування та його органів і посадових осіб по забезпеченню конституційних прав і свобод людини (включаючи і дітей) вважає об'єднані

територіальні громади (ОТГ). Метою ОТГ є створення їх спроможності для здійснення регулювання та управління суттєвою часткою суспільних справ, які належать до їхньої компетенції, в інтересах місцевого населення та реалізації прав і свобод на місцях. Відсутність такої спроможності територіальних громад та їх органів і посадових осіб довгий час гальмувала процес реформування місцевого самоврядування [4, с. 277].

Отже, А. Олійник вважає, що для здійснення регулювання та управління процесом забезпечення конституційних прав дітей в умовах воєнного часу в Україні потрібно створювати спроможні ОТГ.

Добровільне об'єднання територіальних громад (ОТГ) в забезпеченні прав людини (включаючи і дітей) в умовах війни в Україні застосовує такі форми державної підтримки як комплекс інформаційно-просвітницьких, організаційних, методичних та фінансових заходів діяльності, що здійснюються державою щодо реалізації функцій та повноважень об'єднаних територіальних громад, їх органів і посадових осіб по створенню сприятливих умов для реалізації жителями територіальних громад прав і свобод, їх охорони і захисту від правопорушень і правопорушників, а також участі при поновленні порушених прав і свобод [5, с. 253].

Отже, в умовах війни в Україні ОТГ в забезпеченні прав дітей застосовуються такі форми державної підтримки як інформаційно-просвітницька, організаційна, методична та фінансова.

Як підсумок дослідження пропонуємо такі висновки і рекомендації. Забезпечення об'єднаними територіальними громадами (ОТГ) конституційних прав і свобод дітей в умовах війни в Україні – це передбачена міжнародними і національними правовими нормами діяльність місцевих публічних органів держави і місцевого самоврядування по створенню сприятливих умов, охорони і захисту конституційних можливостей та участі у їх поновленні через інформаційно-просвітницькі, організаційні, методичні та фінансові форми.

Забезпечення об'єднаними територіальними громадами окремих конституційних прав і свобод дітей в умовах війни в Україні спрямовано на

реалізацію громадянських і політичних свобод, економічних, соціальних і культурних можливостей неповнолітніх і малолітніх дітей. Запропоновані рекомендації по тексту доповіді сприятимуть удосконаленню реалізації названих конституційних можливостей.

Список використаних джерел:

1. Аргат Я.П. Право на життя в системі прав людини та його співвідношення з іншими юридичними правами. *Концептуальні засади механізму захисту прав людини: український та міжнародний контекст: колективна монографія / Кол. авторів.* Біла Церква: Білоцерківський національний аграрний університет, 2022. С. 315-347.
2. Волошина І.В. Конституційно-правовий статус дитини в Україні. Автореф. дис...к.ю.н. Спеціальність 12.00.02 – конституційне право; муніципальне право. Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2016. 20 с.
3. Журавель Я., Оніщик Ю. Конституційно-правове забезпечення реалізації соціальних права людини органами місцевого самоврядування об'єднаними територіальними громадами. *Підприємництво, господарство і право.* 2019. № 12. С. 210-215.
4. Олійник А.Ю. Конституційні свободи людини і громадянина та їх забезпечення в Україні: Монографія. К.: КНУТД; Дніпро: ДДУВС, 2018. 371 с.
5. Концептуальні засади механізму захисту прав людини: український та міжнародний контекст: колективна монографія / Кол. авторів. Біла Церква: Білоцерківський національний аграрний університет, 2022. С. 243-277.

УДК 342.9

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ЗАСІБ ПРИСКОРЕННЯ ПОДОЛАННЯ НАСЛІДКІВ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ